

VOINȚA POPORULUI

Dr. Nichi Lazăr, dir. Palatului Cultural
Arad

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei.
Pe jumătate an 80 Lei.
Pe trei luni 40 Lei.

◆ ORGAN OFICIAL AL „FASCIEI NAȚIONALE ROMÂNE” ◆

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

ADMINISTRAȚIA:

Arad,

Strada Viceștii Babeș Numărul

Fascismul în marș.

Fascismul pornind dintr'un stat cu sufletul exasperat și orientat spre conservarea și valorizarea rasei, nu putea rămânea un fenomen izolat în Italia și cu atât mai puțin ceva trecător, precum pretindeau și pretind inamicii lui.

Pornit pentru a pune stavilă curentului de disoluție roșie, fascismul nu putea, împlinindu-și datoria, nu putea să se retragă, făcând pe spectatorul pasiv. Cele criminale bolșevice ar fi început din nou uneltirile lor disolvante și împreună cu așa zisa „democrație”, ar fi început din nou lupta pentru acapararea puterii.

Fascismul, risipindu-și inamicii înstăpînind acțiuni violente, trebuia să stabilească o viață națională, încat trebuia însă să-i dea acestei vieți și o expansiune externă.

Precizat astfel programul fascist, trebuiesc date și indicațiuni de detalii de ordin atavistico-practic, susceptibile de dezvoltare lentă sau de modificări. Obiectivul e unic, singuretec, neconfundabil cu altele și inconfundabil cu gărgăunii teoriilor teutonice sau mongole, ori cu derivatele lor.

Fascismul va supraviețui pe creatorii lui. El pornește, influențând în toate unghiurile lumii nuclee de intelectuali, cari văd în esența fascismului și în ten-

dința sa de apărare a civilizației un element de dezvoltare. Adaptând metodele de luptă și de organizare, ei vor cimentă temelia națiunii lor, chiar dacă aceasta, prin originile etnice și spirituale se deosebește mult de Italia și chiar dacă inamicii de combătut nu sunt identici.

În afară de organizațiile fascistului la noi în țară, știm, că există nuclee fasciste în Germania, Anglia, în Franța și în unele din Statele Balcanice.

Azi se semnalează un grup de fasciști în Varșovia, având deja ziarul lui propriu, intitulat „Pro patria”, cu fascia lictorie în frunte.

Acestea porniri de organizațiuni fasciste de pretutindeni, cari au la bazele lor programul și ideile cele mai esențiale ale fascismului, dând o culoare de vitalitate luptelor politice, care, deși obiectivul lor spre ce tind, e deosebit de acel al fasciștilor italieni, susțin, că fascismul e un izvor de energii și de idei, un animator spre eliberarea forțelor națiunilor din cătușele, care încearcă de a le împiedeca în dezvoltarea lor liberă.

Astfel tinde fascismul spre ținta propusă și astfel își continuă cu energie calea aleasă.

I. Pescarul.

Schimbări nebănuite

Nu se mai potrivește acum să ne văităm, căci nu se împacă cu starea nouă de lucruri.

Înainte ne puteam plânge împotriva unei fatalități necruțătoare și cu greu de înlăturat. Apărarea prin luptă economică față de cei ce s'au bucurat și se bucură de dezechilibrul produs de război ar fi pentru noi încă o datorie: dar, lupta cavalerescă — fie ea cât de aprigă — să fie acolo unde trebuie și cum trebuie: să usture și să trântescă la pământ cu îndârjire orice piedeci de împotrivire.

România nouă nu a câștigat numai o întregire materială prin produsele ei, ci și una mai importantă: cea morală. Sufletul neamului nostru oțelit și înzestrat cu calități superioare luate dela Traci și dela Romani, împropătat neconținut cu sângele viguros al atâtor popoare pe care le-am înghițit, prețuește mai mult de cât toate bogățiile adunate la un loc. Privirea voastră să se îndrepte către o nouă datorie: întărirea Țării Românești prin muncă răbdătoare și de pace la granițe. Rezistența contra cotropitorilor noștri ne sfătuiește să nu ne îndepărtăm dela rostul nostru cel adevărat. Cu sfortări mari vom putea ajunge la aceasta.

Fiecare poate fi un factor trebuitor la opera constructivă a țării. Observăm cu bucurie multe energii spornice ce lucrează în

ascuns la ajungerea unor zile mai bune decât cele de astăzi.

În munca unora vedem, strânsă grămadă, încredere fără margini, a moșilor noștri, cari scormoneau brazde, umezi de trudă, numai cu gândul la o viață mai bună*).

Să câștigăm peste zilele turburi de prefaceri nebănuite, o situație cu ajutorul unei munci oneste.

Numai printr'o astfel de muncă, prin stăruință și ordonare, pentru luminarea semenilor noștri, aducându-se astfel la înțelegerea unor mijloace de învoire a sufletului coplesit de neadevăr, se va pregăti opera de refaceri a României întregite.

Rămâne să arătăm mijloacele cum s'ar putea ajunge fără turburări la îndepărtarea relelor și la tămăduirea rănilor.

Dimitriu-Serea.

INSEMĂRI.

„Cultura Poporului“.

„Cultura Poporului” din Cluj, este cu adevărat o foaie românească!

Sprijinită și îmbrășoșată tot mai mult de românii din țară și străinătate, a putut, în scurt timp, să fie răspândită prin toate păturile sociale.

Învățăturile ei bune și folositoare, dela naștere și până acum, au fost întotdeauna ascultate de mulți săteni, dornici de lumină. Foaia Clujană, a devenit, astfel, un prieten bun în casa tuturor cetitorilor ei.

*) „Neamul Românesc” nr. 33. N. Iorga, Constatări îmbucurătoare.

Pastel de toamnă.

Absența bonelor cu copiii ce par a fi o cerință pentru un parc, îi dădeau parcului „X” din Viena o înfățișare monotona, plictisitoare. Afară de aceasta absența abia câte-o adiere de vânt mai rece arata semnele toamnei sosite în călindar, — căci încolo aceiași splendoare a verdeții, care primăvara își însuflă o senzație de adevărată recreare și o nouă putere de viață.

Pentru cetele de copii și bone așa se vede a fost de ajuns îngălbînirea câtorva frunze, ca să se retragă de pe arena aceasta a jocurilor de copii, care este parcul.

Ca în orice regulă, care își pretinde atributul generalității s'a dat însă o excepție și'n retragerea aceasta „generală” a armatei de copii și bone... O bonă, ca o rândunică rătăcindă în toamna târzie cercetă parcul, grijind de un copil, cu aceeași regularitate, ca și eu, care mai puțin sensibil față de schimbul anotimpului aflam în parc și acum un bun refugiu dinaintea aerului mohnit, plin de fum diu oraș. Bonă aceasta, care așa se vede voia să lungească aspectul de vară al parcului, era necunoscută, nou venită

în această parte a orașului. Trăsăturile ei proporționate, frumsețea naturală, nu mult ridicată prin toaletă, o făceau foarte simpatică și atrăgătoare. Sosea în totdeauna, când eu păraseam parcul. Suita îi era: un băiat drăgălaș, și un cățeluș, care prin felul lui de „a fi” (numai cât un pumn, dar îmbrăcat și cu coșară la bot) îi sugestia surise și vederi optimiste și celui mai amărit trecător.

Felul acesta de a ne întâlni zilnic, îmi stârni curiozitatea, de a afla, ce îndeamnă ființele aceste interesante să țină în sosirea lor o asemenea punctualitate, care întrecea și sînguința celui mai de model funcționar cu frica de condică.

Odată îi așteptai acolo.

Nimic deosebit în purtarea lor. Pe „boni”, cum aflasem mai târziu că o agrăia pe bonă copilașul, n'o așteptă nici un „rendesvous”, care-l credeam de motivul adevărat al punctualității. După sosire în parc urmasse imediat jocul cu ascunzișul, obicinuit toamna, când lipsesc pretinții de jocuri. Dar de data aceasta băiatul nu fugi să caute bonă, ci se îndreaptă spre mine. Se oprî apoi înaintea mea, făcând cățelușul să steie în două picioare, și spre

marea mea surprindere, mă agrăi în românește:

„Te faci aiți singul domule?”

Nu-mi dădu răspund ceva, ci făcându-mă a înțelege, că e mânat la mine de un scop hotărît, continuă amical:

„Boni s'ascuns! Te cuzetă, c'o mai cot; vlu să m'ascund și eu!”

M'ascunzi si pe mine si Biji?”

Unde...?

„Sub paldesiu” — îmi replicase momentan, ca o dovadă eclatantă a urgenței, care trebuie să i-se deie întregii afaceri.

Dupăce scurt mă asigură, că mâni mă va căruța cu „autobobilu” ce-l va cumpăra buna, îl ascunsei sub paldesiu pe bancă cu Biju cu tot.

Și pânăce el abia îndăsnea să respire, ca nu cumva să-l audă bona, Biju devenise tot mai impertinent și nemulțămitor pentru scutul ce i s'a dat. Nu se îndestulea, că îngrămadise cu limbuța-i o mulțime de săruturi pe obrazul și gura stăpânului său, ci ca o manifestare și mai clară a sentimentului de alipire, își plimbă și picioarele pe nasul băiatului, care acum își pierdu orice speranță de a nu fi observat din partea coconiței Boni.

Mă rugă să-l transpun undeva pe Biju.

Conștiu de gravitatea cauzei îmi sacrificai și pălăria pe vre-o câteva momente și-l așezai pe Biju sub ea tot pe bancă, iar eu rămăsei cu capul neacoperit.

Mulțumită repeziunei, cu care s'a sevârșit actul ascunzului, bona nu observase scena și'n ascunzișul ei aștepta cu nerăbdare sosirea băiatului cu Biju. Zădarnic.

Vre-o câteva momente nicio mișcare. Asupra parcului se ridică o liniște iernatică, turburată numai de vuetul vântului și de pașii grabnici ai rărilor trecătorilor, cari mai rătăceau pe aici. Acum și-au pierdut și ei de pe buze surisul, cu care întâmpinau întotdeauna cățelul și societatea lui... Ba la unii s'a schimbat într'un zimbet ironic și compătimitor. În tăcerea lui fieștecare își făcea sigur bățjocoritoare constatare, că trebuie să mă fi ajuns ceva excese mintale, de las pălăria și paldesiul pe lată lângă mine, nefolosite, chiar azi când pentru întâia oră a început să fie toamnă identică cu cea din călindar. Și cum nici bona, — care pierzându-și deja răbdarea își părăsi ascunzișul și cauta'n alergare

Avem prese comercializate și de scandal; avem prese senine și democrate!

— „Cultura Poporului“ nu poate să fie, decât o presă românească și cinstită!

— România numai atunci va putea lua puterile din mâinile străinilor, dacă și publicațiunile vor fi românești — nu străine.

Și dacă poporul român, poate avea și astfel de prese, trebuie să înțeleagă și datorită față de aceste prese.

„Cultura Poporului“ astăzi, pășește în alt an de existență, și cu prilejul acesta va apare în număr de sărbătoare.

Românii din toate părțile vor trebui să înțeleagă, că astăzi, cu prese democrate vom putea să ne ridicăm, peste străinii, cari ne-au cutropit țara, luându-ne toate presele românești și spurcându-le cu veninul lor.

Lumineazăte și vei fi! — Voește și vei putea!

J.

Maestrul Nottara la Arad.

Sărbătoritul unei jumătăți de veac de carieră artistică, refuzând ospitalitatea unui fotoliu, în a cărui brațe primitoare să-și odihnească bătrânețele, își încordă puterile cari par că biruiesc și această jumătate de veac, și porni la drum...

De-aceia, cu prilejul reprezentațiilor date în orașul nostru, cu toții, din loji sau din galerii, oficialități sau simpli spectatori, am ținut să ne manifestăm entuziasmul și admirația pentru arta marelui maestru și totuși prisosința sentimentelor noastre a rămas neînsemnată. Directorul trupei locale își așterne vestmintele pe jos în calea Lui, lse oferă cununi de argint, furente de aplauze, flori, cuvinte calde și lacrimi. Sărbătoritul scenei mulțumește tuturor și apoi se retrage între culisele umede și pline de praf, a căror ruină este ascunsă ochilor noștri lacomi, de către masca perfidă dar strălucitoare a decorurilor.

Dacă în prima seară („Apus de soare“ de Barbu Delavrancea) maestrul Nottara a lepădat masca, Ștefan cel mare nefiind decât însuși El, în cea de a doua seară („Ludovic XI“ de Casimir Delavigne) același maestru a purtat o mască covârșitor de grea, împrumutând sentimentele unui om, în care se întrunesc atâtea păcate.

Ambele reprezentații au fost perfect reușite, insuficiența decorurilor fiind acoperită de talentul interpretilor.

desperată, după băiat, — nu presupunea nimic altceva în neglijarea aceasta a hainelor, surisu-i, ce mi-l trimitea din când în când și-n situația-i desperată, eră sigur același fel de compătimire, care o ceteam din privirile trecătorilor.

Ca pedeapsă o făsa să alerge mai departe.

Vântul devenea însă tot mai pițigător. Bona ostenită se așezase pe o lăiță și începu a plânge, ca un copil bătut și despoiat de jucării.

Aflasem de sosit momentul, să-i descopăr cele întâmplare sub durata ascunsului ei. Dar puneam mare preț și pe succesul glumei băiatului și voiam a o lămuri prin semne.

Arătam cu mâna pălăria și perdelele de pe lăiță.

Plânsul l se prefăcu îndată într'un răs cu hohote.

Când însă, văzând că nu mă înțelege, continuai cu semnele, deveni mâniașă.

Semnele mele le luă drept obrăzni-

Tinere talente au dat dovadă de multă capacitate.

D-ra Aura Bujigan îmbinând, într'o înaltă măsură, drăgălășenia cu melancolia a reușit să ne dea o Oană remarcabilă, demnă de orice stagiune a capitalei, iar în Dofinul („Ludovic XI“) deși un rol relativ mai mic, a avut un joc natural, îndrăzneț, ceiace ne-a făcut chiar impresia unei creații proprie.

D-ra Ciuceanu are numeroase și însemnate calități, dar pentru a le însufleți îi trebuie mai mult sentiment și mai puțin pozat.

Paralel cu îndrăzneala cuvântului său, pe dl Critico îl prind destul de bine gesturile largi, mai cu seamă când poartă armură și coif cu pene, ceiace însă este în deficitul unui rol, în care omul e reprezentat în intensitatea lui, lipsit de masca ce-i ascunde defectele.

Restul ansamblului, compus tot din actori de seamă, la înălțime.

Șic.

Totul a fost bine și frumos afară de sărutarea dată din partea marelui maestru jidanului Fekete, dir. trupei maghiare din loc, care putea fi păstrată pe seama unui prieten sincer de al nostru. — (Not. red.)

Bulgarii se fac de răs.

E indeobște cunoscut, că *Societatea Academică „Dacia Aureliană“* compusă din studenți români de pe valea Timocului, cari au venit în Capitala noastră să-și primească educația superioară în limba maternă, funcționează ca o societate eminentă românească. Membrii societății, originari din Jugoslavia și Bulgaria, cunoscând prea bine situația românilor din partea locului, și-au ridicat cuvântul împotriva persecuțiilor sălbatice, ce le îndură confrății noștri din partea autorităților locale.

Drept răspuns la acțiunea demnă a studenților, revista „*Razvigor*“ și ziarul „*Ek*“ din Bulgaria, se grăbesc să-i ponegrească în modul cel mai stupid, afirmând, că membrii *Soc. Acad. „Dacia Aureliană“* ar fi bulgari, având educație bulgară și întru câțiva caracter bulgar.

Nu căutăm să desmințim afirmațiile aceste stupide. Noi știm cu toții, cine sunt membrii *Soc. Acad. „Dacia Aureliană“* și nu putem acorda publicațiilor bulgare, decât un zâmbet de compătimire.

cie. Și cu cât semnele se nizuiau să fie mai convingătoare, cu atât mă injuram mai mult, natural în felul ei fetească, declarând de infamă și incultă întreaga rasă nemțească, din care credea, că fac parte și eu.

Intre astfel de împrejurări trebuia chiar cu prețul supărării copilului să fac sfârșit situației deja prea încurcate. Providența divină m'a scăpat însă de o așa crimă, — cum ar fi clasificat-o sigur micuțul.

Nește vântoase răpiră cu sine pălăria cu Biju cu tot...

Băiatul luase vaierele cătelului probabil de produsele unei băți, și credea că trebuie să intervină și el în joc. Dai voind să se ridice, cu o mișcare nesuccesă îi urmă lui Biju, căzând de pe lăiță cât fuse de lung...

Vaetele de mai departe sunt de nedescris.

Biju se sculă în două picioare și stergându-și nasul pe care căzuse, scăună sinistru. Băiatul care căzu mai

Repreșiunile

de Const. Ghica.

Datoria unui guvern este ca atunci când în stat se produc mișcări cu caracter violent, să le reprime cu toată energia; și este obligat a proceda astfel căci dacă le-ar tolera ar aduce anarhia în țară distrugând-o. Inșă față cu diferitele mișcări ce se pot produce într'un stat, trebuie făcută o mare distincție. Căci într'adevăr mișcările unui popor, care își revendică libertatea ori dreptul la viață se dovedesc mult, foarte mult, de unele agitații momentane și pasagere, de acele agitații cari au de scop de a aduce anarhia și care sunt provocate de niște demagogi puși în slujba unor secte cu scopuri oculte.

Dreptul unei nații de a-și revendica libertatea și existența este ceva oferit căruia nici o putere din lume nu i-se poate împotrivi necum un guvern care se pretinde național și care nu trebuie să se opue cerinței imperioase de a-i asigura libertatea și viața.

De pildă Românul nostru și-a apărât întotdeauna cu voinicie libertatea și n'a putut să-l răpue marel imperiu turcesc, precum nici cel rusesc, căci voevozii în fruntea voinicilor țărani români s'au opus și și-au apărât cu destul curaj ce avea mai scump țara. Tot așa atunci când frații moldoveni au vrut să se unească cu frații lor munteni pentru a satisface lozinca românească „unde-i unul nu-l putere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește“... sau unit în ciuda marilor puteri cari aveau interes de a ne vedea separați.

De abia scăpați de acești dușmani din afară, Românii își văd din nou amenințată libertatea și chiar viața de astă dată de un dușman cu mult mai tare și mai periculos care lucrează în întunecare având colaborarea atotputernicului *ban*.

Acel ban întrebuintat cu multă dibăcie, momesc pe cei din teapa lui Iuda.

Contra acestor hidre, care cuprind și sugrumă din ce în ce

mai mult suflarea românească s'a ridicat studentul român.

Acel fiu de țaran trimis ca să se lumineze și să poată lua mâna destinele țării, ducând-o mai departe, dupăcum au dus-o strămoșii lor cu cinste și bărbăție.

Și în ziua când s'a ridicat întreaga studentime, viitorul de mâine, ca să revendice, dreptul la viața a poporului român, din ce în ce mai sugrumat de elementul jidovesc, s'a găsit un guvern cu represiuni severe sub cuvânt că asigură liniștea internă — (Argument de cozi de topor unde banul a jucat un mare rol. Se zice).

Un lucru însă trebuie știut, că dacă se poate reprima o mișcare anarhică, pusă la cale de demagogi — cea comunistă — în la fel, se pot reprima mișcările naționale, adecă cele pornite din sânul nației, cu scopul de a păstra — precum am zis — libertatea ei, viața.

Istoria însă și ne-o arată.

Dacă deci în fața instinctului de conservare al poporului român, s'au zdrobit și spulberat dorințele străinilor puternici de altădată, de a ne supune, cu atâtea mai grozav astăzi se vor nimici speranțele jidoviților, chiar guvern fiind, de a distruge ceea ce au pecetluit cu sânge, adică vărății români, la Mărăști și Mărășești.

Câteva cuvinte.

Curtea cu jurați, a fost chemată să hotărască, zilele aceste, un mare proces. Mare din punct de vedere național și mare din motiv social. Este vorba de procesul lui Corneliu Zelea Codreanu, care găsindu-se în legitima apărare a omorât pe prefectul poliției din Iași, Const. Mănciu.

Acei ce cunosc toate măsurile teroare luate contra studenților și cătră fostul prefect de poliție, desigur că au justificat această faptă... pornită din sufletul unui luptător a dreptății sociale și din inima unui bun român. Și omul acesta, a cărui suflet întreg pează tânăra generație de azi — la ce are dansa mai nobil e închis, așteptând osânda s'au libertatea, ce să vie prin glasul celor 12 jurați.

Dar fapta lui a făcut să tresăre mii de inimi, în toate colțurile țării și veșit-au români de pretutindeni să-și îndeplinească ce o mistune sfânt dreptul de-a părtini și dansii pe fr. Z. Codreanu. Îngândurații Moți, sosin au din Munții Apuseni, aducând în dansii entuziasmul și îmbărbătarea sufletelor încercate. Inimoișii Ardealului și Bucovinei, Basarabeni cei iuți de fire dar hotărâți la fapte, au sosit întrund un singur gând și același v. Mântuirea-lui C. Z. Codreanu.

Dar cei chemați să-l judece n'au ținut seama, nici de sufletele — nici de fierbântate de așteptare — nici de spiritele atătate... Și procesul a început amânând...

Scriind aceste știri, mă adresez celor femei ce sunt mame. Căci și mamele servim viața — pentru că o creăm. Cel închis e și dansul scântec din viața ce poate stârni în cări dealungul veacurilor“. Eroii au fost odată copiii?

Deci noi suntem, întâi chemate să aprindem, în căminurile noastre câte de la si la lumina ei, să cerem Domnului dreptate pentru dreptate.

Șiria.

Elena Dr. Draic

George Muscanu.

Procesul lui Corneliu Zelea-Codreanu.

Privirile întregii suflări românești au fost îndreptate săptămăna trecută spre Focșani, unde urma să se judece procesul marele luptător al neamului **Corneliu Zelea-Codreanu**. O țară întreagă aștepta cu nerăbdare reabilitarea eroului națiunii, achitarea lui. Căci el nu a făcut altceva, decât a continuat opera de purificare, începută de studentul Moța, care prin pedepsirea trădătorului Vernichescu, a deschis o porțiță, prin care vor fi șterși dintre fii neamului toți trădătorii, toate lichellele și lepădăturile. Neghina trebuie să dispară.

Știm prea bine, că procedeul acesta nu este conform legii, știm însă tot atât de bine, că nici o legiuire nu poate fi perfectă. Legiuitorii desigur că n'ar fi crezut nici odată, că neamul acesta va da vre'odată pe un Vernichescu, Manciu și alții.

Prin faptele lui Moța și Zelea-Codreanu a aplicat o pedeapsă supremă și sacră. Din motivul acesta n'a putut fi pedepsit Moța și nu va putea fi pedepsit nici Zelea Codreanu.

Focșanii au fost locul unui adevărat pelerinaj în zilele procesului. Din toate unghiurile țării au plecat cei mai buni ai neamului, ca să-l apere pe acela, care a procedat în numele lor. Cordoane de jandarmi au susținut ordinea, ce a fost exemplară. Toată lumea se pregătea de o

serbătoare solemnă, ce nu putea fi stricată prin turburări de stradă.

Procesul a început în cea mai mare liniște. Intre apărătorii vedem elita neamului, ca Dnii: **A. C. Cuza, prof. Cătuneanu, Sumuleanu, tribunul moșilor Dr. Amos Frâncu, Dr. Valer Roman, prof. Paulescu, Găvănescu, generalii Stoica și Tarnovschi, pdr. Moța, Dr Bacaloglu și alții**. Văduva lui Manciu nu a putut găsi nici un apărător. Procesul s'a început într'o atmosferă de însuflețire, nu a putut fi însă continuat din cauză, că lipseau o mulțime de martori din partea acuzării. Apărătorii au cerut atunci punerea în libertate a lui Zelea Codreanu. În momentul, când tribunalul se retrăsese, ca să chibzuiască, neamul lui Iuda a comis o nouă infamie, demnă de perversitatea seminției semite. Cu o ceată de derbedei a început o manifestație de distrugere împotriva avutului consăngenilor lui, spre a crea o atmosferă nefavorabilă acuzatului. Și-au spart vitrinele și geamurile lor proprii, numai ca să producă desordine. Și Corneliu Zelea-Codreanu fu menținut în arest. Poliția a arestat 14 evrei dintre manifestații. Iată, poporul acesta blestemat pe ce cale a căutat să-și ajungă scopurile! Sionul să ia însă aminte, că neamul românesc este răbdător, dar face urît, dacă cutitul îi ajunge la os! Memento Vernichescu, Rosenthal et Manciu!

Adunarea generală a Băncii Populare „Florian Cav. de Porțius” din Rodna-Veche.

Onorată Redacție!
Banca populară „Florian Cav. de Porțius” din Rodna-Veche și-a ținut adunarea generală ordinară în 8 Martie a. c. Cu aceia ocaziune președintele Consiliului de Administrație D-l Dr. C. I. Schotel a făcut între multe altele și propunerea următoare:

„Din fondul disponibil de 1834 Lei se aboneze pe un sfert de an gazeta săptămânală „Voința Poporului”, publicată în Arad pentru 10 țărani, membrii a băncii populare, cari vor fi trași la răspundere, ceea ce face suma de 250 Lei, iar din restul de 1134 Lei să se cumpere — mărind în decursul anului această sumă din alte fonduri și donațiuni — un steag național”.

D-l Sever Mureșianu propune, ca suma de 1134 Lei să se împartăscă între acei membrii din Cons. de Adm. făcând în anul precedent au făcut jerpere de materiale, deplasându-se de mai multe ori pe cheltuiala lor proprie, în interesul băncii, la Federația băncilor populare din Bistrița și în special D-lui Dr. C. I. Schotel pentru deplasarea D-Sale la București în interes de servicii.

D-l Dr. C. I. Schotel insistând prelungă propunerea D-sale din'tăiu respinge propunerea D-lui Sever Mureșianu în ceea ce privește renumerația D-sale, tot asemenea resping propunerea aceasta și ceilalți membrii interesați din Cons. de Adm. anume: învățătorul Maxim Domide, comerciantul Carol Bányai, țărani Onisim Filipoiu și Traian Lupșai, asociindu-se la propunerea D-lui Dr. C. I. Schotel. D-l Sever Mureșianu notar comunal, mulțumește în numele adunării generale gestul frumos al D-lor membrii onorabili, iar din partea D-Sale donează 100 Lei pentru cumpărarea unui steag.

Adunarea generală purcând la traversarea la sorți a celor 10 țărani, cari au primit gazeta „Voința Poporului” au fost sortiți Gerasim Luciu, Mihail Drența, Leontin Mureșan, Lazar Do-

mide a Savinci, Clement Ingau, Iacob Domide S. Ift., Onisim Filipoiu, Roman Domide, Iovu Ureche din Rodna Veche și Florian Sângeorzan din Rodna nouă, cărora rugăm să le trimiteti gazeta „Voința Poporului”. Abonamentul trimestrial îl trimitem prin mandat postal astăzi în suma de 250 Lei.

(Referitor la activitatea băncii populare „Florian cav. de Porțius” din Rodna-Veche avem onoare a vă comunica următoarele date:

S'a început activitatea la 1. Noembrie 1923 cu un capital subscris de Lei 50600, vărsat 16860 Lei.

Cu finea anului 1924 banca are 59 membrii, Lei 295.000 capital subscris, Lei 159.993 capital vărsat, Lei 104.880 bani depuși spre fructificare.

În decursul anului 1924 a împrumutat Lei 806.650 cu 14%, fără alte detrageri.

Fondul de rezervă a băncii este de Lei 9990 b. 86 fondul cultural și filantropic este de Lei 550. 99% a împrumaturilor s'au acordat țărănilor).

Centrele băncilor populare văzând munca uriașă depusă ne-a sprijinit, acordându-ne credite, prin aceasta așternem mulțumiri.

Rodna-Veche la 11 Martie 1925.

Cu stimă:

Președinte: Secretar:
Dr. C. I. Schotel. S. Someșianu.

Invitare la abonament.

Pe anul întreg . . . 160 Lei
Pe 1/2 an 80 Lei
Pe 1/4 an 40 Lei
Un exemplar 3 Lei

Rugăm sprijinul tuturor fraților buni de pretutindenea.

Administrația gazetei
„Voința Poporului”.
Arad, strada Vicențiu Babeș Nr. 6

R A V A Ș E.

Vădas 1925.

On. Red. În comuna noastră se află un Jidan cu numele Haker Nandor, care în răstimp de un an a câștigat un milion lei. Dânsul a legat contract cu frații Cornis, din Arad, în care se leagă să lifereze 3 vagoane tătarcă tot vagonul de 700 klg cu 1400 lei kg. dânsul a cumpărat dela oameni cu: 700, 800, 900 și ce mult cu 1200 lei klg. de mucuri de tătarcă și le-a vândut lui Cornis, cu 1400 klg. câștigând un milion lei. Când au venit rândul să fie pus la impozit de stat, jidanul a mers la firma Cornis și a adus un document în care adeverește că el numai pentru procente a lucrat cu Cornis așa a scăpat de dare, nu l'au impus numai cu 6 mii lei, jidanul de bucurie, a făcut petrecere numită Curin, a strâns mulțime de jidani și Români cheltuind 20-mii lei, și a parcurs străzile în săptămăna prima a postului mare chiuind și jucând. Dânsul mai are fabrică de măhuri. Fabrică de cărămidă, arândător mare de pământ: Numai din pământul statului folosește 30 jug. și arânda de an, nici acum, n'au solvit la stat când Agronomul l'au somat să nu ducă rodul atunci fratele său care nici nu are cetățenia Română cu pușca s'a pus în contră. La dânsul încontinuu vin frații lui din Budapesta și-l cercetează. Dacă cumva vine în comună cineva ca să-l controleze, atunci se face prânz mare mâncări de găscă și fel de fel de beuturi oferă gratuit.

S'au întâmplat că jidanii nu știu din ce câștig s'au certat unul cu altul și atunci să vezi cum s'au dat de gol, așa că cumnatul lui Haker au strigat în cafeneaua din Chisineu cu cuvintele: Tu Haker faci contra-bandă aduci mărfuri din Ungaria pe de ascuns: Numitul jidan și-a câștigat autoritate în comună recunoscând și strigând: Nu mi-e frică că toți sunt în mână la ține. Atragem atențiunea autorităților financiare; Consilierul Agricol să caute cu deamănuntul stările din comuna Vădas. Agronomul din Chisineu s'a făcut datorința au dat ordin ca jidanul să nu mai folosească pământ, și pământul să se dea săracilor, dar jidanul de loc a gândit altcum, a chemat câțiva bețivi unguri și au luat declarație că pământul îl folosește în parte, dar la urmă nu dă parte la nime. Jidanul e domn în România-Mare, ne hulește țara ne mânăncă bunurile și mai pe urmă ne vinde la străini. În comuna noastră avem 6 cârciume și școli numa una Românească și 2 Magiare. Duminecele cârciumele sunt deschise, nu-i nici un control, ca în comuna de care nu se interesează nime. Comuna e lăsată pe mâna jidanului. Acum să vedem care se simte păcătos să răspundă.

P. M.

RĂSUNET DIN ARDEAL

Unde este'n lume ca Ardealul oare,
Țară mai frumoasă și înfloritoare
Cu munți mari omantici purtători de aur,
Cu văi Carpatine pline de teaur:

Și câmpii mănoase, pășuni de mătasă,
Unde pasc a lene turme de oi grasă,
Ciurde numeroase cu coarne de spume —
Mai este, o Doamne! ca Ardealu'n lume?!

Unde vezi Românce cu chip îngeresc
Și voinici de munte, ce ca brazii cresc;
Și-unde mai răsună doina cea dutoasă
Ca 'n tine Ardeale, țara mea frumoasă.

Unde este cerul mai blând înstelat
Și soarele dulce de aur curat
Ca și'n Orientul tău de sacru dar,
Unde mai sunt ceruri de mărgăritar?

Ești frumos Ardeale, ca și o minune,
Ce privind-o streinii în veci o pot
[spune
Căci tu ești „focarul” României,
Gloria de veacuri! fala neamului!

Tronul tău de aur dela Daci luat
Cu Carpații falnici stă încununat!
Murășul și Oltul te păzesc și 'ngând:
„Moșii pentru țară mor cu arma 'n
[mână]!”

Ca 'n Ardealul nostru din strămoși
[vestit
Ursitoarea dreaptă astfel a ursit:
În Carpați să fie bogății și aur,
Care să ne verșe nesecat teaur!

I. P.

Redacția și administrația gazetei
„Voința Poporului” se află în strada
Vicențiu Babeș Numărul 6.

Români folosiți produsele românești cari sunt tot așa de bune ca și cele streine.

ȘTIRI DE TOT FELUL.

— Rugăm ferbinte pe toți domnii abonați să binevoiască a trimite de urgență costul ziarului pe anul curent, adăugând câte o sumuliță și la fondul de rezistență, fiindcă luptăm cu greutate foarte mari; iar pe aceia cari n'au achitat abonamentul nici de pe anul trecut, îi provocăm prin imprimare, și dacă nu primim paralele peste 15 zile dela data provocării, le vom publica numele în ziar și-i vom impoșca.

— Acelora cari se întreabă „de ce nu mai scrie Voința Poporului nimic despre clubul de cărți”, le răspundem: fiindcă nu ne permite cenzura! Noi suntem și vom fi totdeauna sbiciuitorii tuturor porcăriilor murdare săvârșite de oricine. Cine bănuiește cineștia și conștiința noastră națională este un nemernic.

— Din comuna Duboș (Banat) ni-se scrie că Talpoș Drăgoi, pândeste oamenii când merg la pădure după câte o sarcină de lemne, le ține calea și este gata să impuște pe cei cari nu-i are dragi, fără nici o vină. Rugăm autoritățile să ia măsuri contra acestui nenorocit, care este o pastose pe capul oamenilor cinștiți și săraci.

— Se plâng oamenii dela sate că scumpetea crește zi de zi și nu-i cîne să ia măsurile contra ticăloșilor de speculanți.

— La Reghin a fost ales deputat dl Octavian Goga. Cât despre decurgerea alegerii se va ști totul din discuțiile parlamentare, când va fi vorba oficios de această alegere.

O distincție meritată. Aflăm cu plăcere că diaconul Dr. Gheorghe Comșa, licențiat în drept, doctor în științele teologice și, actualmente sub-director general în Ministerul Cultelor și Artelor, a fost decorat de Patriarhul Damianos al Ierusalimului cu ordinul sf. Mormânt în gradul de comandor, pentru serviciile aduse ortodoxiei.

Cu acest prilej ținem să amintim că diaconul Gh. Comșa e unul din candidații cei mai serioși la scaunul episcopesc al eparhiei Aradului.

Dl Dr. I. Coltor, profesor la Academia teologică din Blaj, în zilele de 2, 3 și 4 Aprilie a. c. la ora 6—7 p. m., va predica în Biserica gr. cat. din loc. Români fără deosebire de confesiune sunt rugați a asista la aceste predici.

Pianista Elisabeta Cotruș a dat în 21 Martie un concert în sala Sindicatului Ziariștilor din București, sub auspiciile Fundației Culturale „Principele Carol”.

Tânără pianistă a repurtat un succes desăvârșit.

Amnistie în țara moșilor. „Monitorul Oficial” promulgă următoarea lege votată în Corpurile Legiuitoare: Se amnistiază, atât în ceea ce privește pedeapsa, cât și despăgubirile civile, toate infracțiunile la legile silvice, săvârșite în intervalul dela 2 Noembrie 1918 până la 31 August 1924, data comemorii centenarului lui Avram Iancu, pe teritoriul plășilor următoare: Gilău și Huedin din județul Cojocna, Iara, Câmpeni și Baia-de-Arieș din județul Turda-Arieș, Baia-de-Criș și Brad din județul Hunedoara și Abrud din județul Aiba-de-Jos. Amnistia cuprinde toate infracțiunile de mai sus, fie ele numai constatate sau pendinte în fața instanțelor judecătorești, fie judecate, și asupra cărora s'a pronunțat hotărâri condamnatoare definitive, dar încă neexecutate.

— Rugăm pe fiecare Român cinstit, să semneze acții la „Banca Românilor”, trimițând sumele băncii „Victoria” din Arad.

Se scumpesc pașapoartele. Guvernul va întocmi încurând un proiect de lege prin care se intenționează îngreunarea emigrărilor. tot așa se va stabili o taxă de 2500 lei pentru pașapoartele la America.

— În România-Mare, scumpa noastră țară, sunt atâți indezirabili, cunoscuți și necunoscuți încă din partea autorităților competente, cari ar trebui legați și trecuți în 24 de ore peste graniță. Mai sunt apoi o mulțime de școli de tot felul jidovești și minoritare susținute de stat, unde învață puteri didactice minoritare, dintre cari puțini vorbesc limba noastră dulce, limba statului și dintre cari mulți sunt iredențiști. În fine, multor funcționari de stat, cărora nu le-a succedat examenul din limba română li-s'a acordat un nou termen, să-l facă.

Când toate aceste afirmațiuni sunt adevărate, de ce tocmai copiii slovaci din comuna Nădlac le este interzis să se adune în biserica lor odată pe săptămână, Joia, să învețe cântările bisericesti, sub motiv că acestea ar fi adunări clandestine și cantorii cari au căzut la examen din limba română, n'au dreptul să instruiască copii?

Cinstea și naționalismul nostru curat intransigent, nu permitem nimănui să-l tragă la îndoială, dar contra unor măsuri jignitoare mai mult răutăcioase decât legale, protestăm energetic, rugând totodată autoritățile competente: poliția și siguranța să bage în pușcărie ori treacă granița pe toți cei dovediți iredențiști, trădători, preste tot periculoși din punct de vedere național!

Mai departe datorința noastră este ca să facem tot posibilul să avem în țară concetățeni creștini evlavioși, sprijinind educația lor religioasă, cum este și cazul din Nădlac, știind prea bine ce înseamnă pentru credincioșii evanghelici cânturile lor bisericesti!

— Ca un șarpe care își strânge prada, Vă strânge Sifilisul în ghiarele lui! Nu dezesperați însă, căci salvarea voastră e sigură! Bi⁹⁰. Fără dureri și fără accidente, vindecă radical Sifilisul! Dar nu în 4 ani ci numai în 3 luni. Bi⁹⁰ este de 7° ori mai puternic ca mercurul și de-o curățenie desăvârșită! Reprezentanta Gen. și depozit P. T. Vifor, Buc. Piața Amzei 18.

x De vânzare o poartă cu 2 aripi în Str. Dragoș-Vodă (f. Szekeres) 7.

SE ZICE:

Că proiectul de procedură civilă depus în Parlament se bazează pe principiile vechei proceduri civile ungare, înlocuită, ca necorespunzătoare progresului științific al vremii în aceasta materie, prin actualul cod de procedură civilă aplicabil și în Transilvania. Dacă ar fi făcut-o aceasta un ministru de Justiție Pop Cicio, ar fi fost acuzat cu drept cuvânt de regionalist și maghiarofil. Ce să credem însă despre legiuitorii noștri liberali monopolizatori ai patriotismului când aduc ca inovații lucruri, ce unguirii le-au desființat ca învechite?

Femeile cu părul retezat.

Se știe, că dela o vreme și mai ales în urma războiului mondial, o parte din femei și fete deia noi, au început să-și rezeze părul... Acest sistem de procedare din partea fetelor și femeilor române, constituie o stupiditate prin faptul că, retezarea părului la Române nu se obicinuisse decât numai în frageda copilărie și în cazuri excepționale de boală. Azi, însă, ne-am făcut convingerea și constatăm cu regret că femeile și fetele noastre vor cu tot dinadinsul să-și mai reducă din numărul grațiilor care e cea mai frumoasă podoabă: părul prin rețezare. Nu odată, părul, unul din cele 7 grații ale femeii, a fost cântat de poeții noștri! Ne miră faptul, că până în prezent literații noștri n'au băgat de seamă încă, că lumea feminină dela noi adoptă principiul introduse drept modă de jidoavcele cari în refugiul lor la noi în țară, mai ales cele din Ucraina, cari au venit tunse din cauza epidemiilor care bântuie și azi Rusia sovietică.

O dovadă, că nu numai la noi moda rețezării părului a făcut victime în lumea feminină, voi relata următorul fapt care a avut și consecințe prin introducerea modei rețezării părului:

Din Mexico-Citi ne-a sosit vestea pe cale telegrafică, că rețezatul părului la fete și femei a avut ca urmare o strașnică încercare între studenții universitari și „Liga pentru protecția femeilor”.

În scopul de a se remedea acest rău introdus în rândurile fetelor și al femeilor, studenții din Mexico s'au postat în fața universității și prințând fetele și femeile cu părul rețezat, le-au aruncat într'un lac din apropiere cu scopul de a le înlesni căte o baie rece spre a le trece nebunia, spun ei.

Acest fapt, se zice că, a revoltat atât de mult pe membrele „Ligii pentru protecția femeilor” încât studenții s'au trezit deodată asaltați de o armată compusă din numeroși bărbați jidani, încingându-se o strașnică bătălie cu pumni, cu ciomege și revolve. O companie de soldați și 50 de polițiști înarmați, abia au putut pune capăt bătăliei, după o luptă de câteva ore.

Peste trei mii de studenți au luat parte la această revoluție, singură, comică și chiar tragică în felul ei.

Se vede că și în partea locului, lumea a început să progreseze...

Intr'o vreme, săbaticii se răsunau pentru furtul fetelor, astăzi se bat pentru părul lor.

Ce părere au studenții noștri despre fetele și femeile cu părul rețezat?

În interesul general al sexului frumos căruia i-se mai zice și slab, se impune severe măsuri de a se slăbi rețezarea părului. E bine să se lase menținerea părului în lungimea lui naturală, căci altfel cu timpul vom ajunge să nu mai întâlnim în cale nici o fată sau femeie cu grațiile complete ca altădată oricât ar fi ea de frumoasă.

De vânzare

din mână liberă o casă cu 3 camere, 2 bucătării, 1 măcelărie, 1 pivniță, un abator, 2 grajduri, 1 șopron 2 grădini, una viță de vie și alta cu straturi în com. Cuvin (jud. Arad) sub nr 12 la centru. R. P. B.

Apariția revistei „Salonul Literar”

În localitate a început să apară, în direcția poetului Al. T. Stamatiad, frumoasă revistă: „Salonul Literar”. No. 1 aduce colaborarea d-ilor: Manu, A. Cotruș, Al. Negură, Al. M. Cedonski, Perpeslicius și Al. T. Stamatiad.

O recomandăm, cu toată căldura cetitorilor noștri.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlui Gh. Chiodan Dubos. Te rugăm mai provoacă pe abonați să plătească ziarul și dacă nu vreau le publicăm numele în ziare și-i dăm în judeca.

„Observatorul”, Oravița. Durere, ticolul „Carneval la Oravița” s'a pierdut.

ANTOLOGIA SCRITORILOR ROMÂNI

Volumul II.

„BIBLIOTECA SEMĂNĂTORULUI

din Arad, a apărut sub nr. 27-28 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist ION CLOPOTEL și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: M. Cogălniceanu, V. Alexandru, N. Bălcescu, Ion Ghică, Al. Odobescu, Const. Negruzzi, Gheorghe Pann, Bogdan Petriceicu, Hașdeu, C. A. Rosetti și Cesar Boliac.

Prețul 15 Lei — Se poate comanda dela Librăria „Diecezană” din Arad.

M. EMINESCU:

POEZII

„BIBLIOTECA SEMĂNĂTORULUI” din Arad, No. 23-25.

În anii de război și în cei următori, opera autorilor noștri clasici, au dispărut aproape cu desăvârșire din vitrine și din gazetele librăriilor din țară. Români din teritoriile alipite, pe cari vitrele stăpânirilor străine i au ținut departe de cultura și literatura românească căutau zadarnic la librării operele însemnate până azi piscurile scrisurii noastre. Aceste împrejurări au îndemnat „Biblioteca Semănătorului” din Arad să publice într'o ediție ieftină și îndemâna tuturor, poeziile lui Eminescu. O nouă ediție apărută zilele acestea, este cea mai completă în cele apărute până în prezent.

Se poate comanda dela „Librăria Diecezană” din Arad. Prețul lei.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public și autorităților bisericești, că în ARAD, str. Românească Nr. 7, am deschis un

Birou tehnic de arhitectură

Construiește: orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (planșele) lor, mai de parte execuționale de totfelul de lucrări de zidărie și întreprind totfelul de lucrări tehnice de clădiri etc. Cu stimă: er

TEODOR CIOBÎRĂ
arhitect.

IOAN BALAȘIU
prăvălie de modă

Arad, Str. Meșianu (Casa biserică)

INSERATE

numai dela creștini se primite la Administrația ziarului noștru din Arad, str. Vicențiu Babeș nr. 12. Taxa după un tarif scăzut.